

impendere. qđ dū facimus necesse est nos sepius cadere. oportet nos sepe resurgere et p̄ frequēte lapsū addiscere qua vigilātia. qua cautela oporteat virtutū bona acquirere vel custodire. sic dum longo vsu virtutū disciplina addiscit qñq; mens diu exercitata ad plenā morū discretionē p̄ducit. Quāto em̄ acciozibz temptatozibz vgemur quāto crebriozibz periculis exercemur. tanto p̄fectius ad discretionē erudimur et sepe aliarū virtutum damna. discretionis sunt luca. Etā ad discretionem p̄tinet diligēter attendere. frequēter discutere. quantū animus quoti die proficiat. vel quātum forte deficiat. quibz cogitatiozibz magis incurset. quibz affectibz magis tāgit. debet nō solū vicia cordis sed etiā inualitudinem corporis p̄fecte p̄gnosceret et p̄ qđ vñqđq; exigit salutis remedia querere quesita adhibere. ip̄as nosse oportet nō vicia sua. sed et gratiarū munerā et virtutū merita. sed et ip̄a diligēter distinguere. et que sint bona nature vel dona gratie subtiliter pensare. p̄ptū habere dicē. quibz temptatōnum machinis malignus spiritus euz impugnet. quantis spiritualiū gaudiozū p̄solationibz habūdet. q̄ frequēter eū diuinus spiritus visitet. et vt totū breuiter concludam. Debet discretio n̄a totū interioris et exterioris hoīs statū et h̄itū quātū possibile est plene p̄gnosceret nec solū qualis sit. sed etiam qualis esse debeat subtiliter querere. diligēter inuestigare. Per hāc eū animus assidue eruditur qñq; p̄ducitur ad plenā p̄gnitōz sui. cūq; animus diu exercitatus in virtutibz in p̄gnitōe sui plene eruditus fuerit. ad p̄gnitōz quoq; dei p̄terit sustolli. **De richardus.** Ecce quāta est virtus discretionis que nō solū p̄uebit ad virtutū p̄fectōz. verū eti

am ad dei p̄gnitōz siue p̄templationē. idcirco ab vnoquoq; religioso et volēti in spirituali vita p̄ficere est merito diligenda. **Filius.**

Hanc discretionis virtutē vt audio homi volenti p̄ficere in religiosa vita multā necessariā eē p̄pendo. s̄ quō quis ad illā puenire valeat vel p̄ quē modū acq̄rit h̄c virtū? et hoc p̄to informari. **Ca. VI Pater**

Silire debes qđ virtus discretionis maxime p̄ duo acquiritur. Primum est diligēt inspectio exēploz p̄cedentiū patrū nā cum nos studiose legēdo inuestigamus vitā sanctorum patrū qualiter in hoc mundo vixerunt. quid nobis aut quomodo agendū sit per eozū discretionem. et exēpla docemur. **De hoc beatus gre. xxvij. mo.** sup illo vbo quif tēdit sup eā lineā sic d̄t. **Sup hāc em̄ terrā lineā tēdit.** qñ electi vnicuiq; anime ad sūmēdi viuēdi regulā patrū p̄cedentiū exēpla mōstrāf. vñ ex vtra illoz p̄sideret. qđ i suis actibz seruet. q̄ tenet respectu iusti limitis tramite. nec infra minia negligēs deficiat. nec vltra maria supbiēs tēdat. nec min⁹ cogēt sup̄plere q̄ sufficit. nec ar̄piat plusq; acceperit. **Ne autē ad mēsūrā quā vñ p̄ueiat aut eādē mēsūrā deserēs extra limitē cadat.** Angusta quippe porta q̄ ducit ad vitā et ille hāc igredif. q̄ i cūctis q̄ agit discretionis subtilitate. p̄pter hāc sollicitē coartaf. nā q̄ p̄ voluptates p̄prias secura mēte se dilatat. aguste sibi porte aditū dānat vt ergo huius terre mēsura fuerit sup eā diuinitus linea tēdaf. **Quia vt nostra opa vñ minorā p̄ficiāt vñ maiorā moderēf. p̄ sacra eloq̄a subtil' añ nos sacroꝝ vitā expanditur. et quid nobis et quantū sit agendum ostēsa eozū discretōe diffinit.**

Sciendū etiā q̄ plerūq̄ virtus cū indiscrete tenetur amittit cum discretē intermittit plus tenetur. Nec mirū si id in corporeis rebus videm⁹. Ex studio nāq̄ cū arcus distēdit etiā in suo tpe cū utilitate tēdatur qui si oclū relaxacōis nō accipit feriēdi. vī ipsu tenēdiōis perdit. Sic aliq̄ in exercitacōe virtus cū p̄ discretionē p̄termittitur reseruat tanto plus vicia valenter feriat. quāto a p̄cussione interiz p̄udētē cessat. Subtili igitur discretōe sup̄ banc terrā linea tenditur. quāto ostensis vnicuiq̄ anīe exemplis p̄cedentiū patrū et vtiliter ad opacōnē virtus atēditur et nō nūq̄ vtiliter tēperatur. **Hec gre. Q̄** Secūdu est per qd̄ virtus discretōis acquirif vta humilitas. **Oportet** em̄ qui vult ad banc virtutē puenire vt se humiliet et nō solū que agenda sunt sed etiā cogitacōes pplexas sibi adueniētes semiorib⁹ et magis expertis intrinare studet. nec suo sensu adhxreat sed illoꝝ iudicio et diffinitōi adhxreat et acq̄scat. **Qui** igitur sic egerit nō solum deceptōes dyaboli euadet. verū etiam in cūctis que agenda sunt magis securus ē et caurus i cedit. **De hoc** habet in collatōe patrū vbi abbas moyses in secūda collatōe sua sic ait. **Vera** inquit discretio nō nisi vera humilitate acquiritur. **Cuius** humilitatis hec erit prima probatio. si vniuersa nō solū que agenda sunt. sed etiā q̄ cogitāf semiorū refuānt examini. vt nihil suo q̄s iudicio credens illoꝝ p̄ omnia diffinitōibus acquiescat vt quid bonū vel malū debeat iudicare. eorū traditōe p̄gnoscat. **Que** institutō nō solū p̄ veram discretionis viam iuuenē recto tramite docebit incedere. verum etiam a cunctis fraudib⁹ et insidijs inimici seruabit illesum. **P̄** Nullatenus em̄ decipi

poterit quisquis nō suo iudicio sed maiorū vniū exemplo. nec valebit ignorāter altas ignoratōni eius callidus hostis illudere. qui vniuersas cogitacōes in corde nascētes perniciose verēcutia nescit obtegere. sed eas maturo examine semioꝝ vel reprobat vel admittit. illico nāq̄ vt patefacta fuerit. cogitatio maligna inarcescit et anteq̄ discretōis iudicium proferatur. serpens deterrimus velut tenebroso et subterfaneo specu virtute confessionis protractus ad lucem et traductus quodāmodo et de honestatus abscedit. **Tam** diu em̄ suggestiones eius noxie dominantur in nobis. q̄ diu celantur in corde. **Etiā** semper semioꝝ summa caucione sectanda sunt vestigia. atq̄ ad eol cuncta que in cordib⁹ oriūtur sublato confessionis velamīe deferēda. **Nam** sciēdum neminez diffinitōib⁹ suis vli iudicio p̄prio confidentē p̄fectōis culmen aliquādo posse p̄scendere. sed ne dyaboli permissio quidē illusiōe non decepi. **Omni** igitur conatu debet discretōis bonū virtute humilitatis acquiri. que nos illesos ab vtraq̄ potestimitate seruare. ad vnum em̄ finem nimietas ieiunij ac vracitas puenit. eodemq̄ dispendio vigiliatum imoderatio continuata monachū quo sōnū grauiissimi torpor inuoluit. **Nam** per excessum continentie debilitatum quamq̄ ad illum statum reuocari necesse est in quo negligens quisq̄ pericuriā detinetur. ita vt frequenter quos p̄ castrimargiā decipi nō potuis se consperimus per imoderatōz ieiunioꝝ viderimus deictos fuisse atq̄ in eandem quaz vicerunt passionē infirmitatis occasione collapsos. vigiliē quoq̄ et pernoctatōes irrationales deiecerūt. quos superare nō potuit. **Qua** p̄pter s̄m̄ Apostolū per arma iu

sticie q̄ a dextris sunt et a sinistris rec-
to moderamine transeūdu est et inter
vtraq̄q̄ nimietas discretōe moderāte
gradiēdu ē. vt nec a tradito prinēcie
tramite nos acquiescam⁹ abduci. nec
rursū remissione noxia in gule vene-
risq̄ desideria cōcidamus. Itaq̄ sicut
festinandū nobis est ne appetitu cozpo-
ree voluptatis in dissolutōz noxiā di-
labamur et ante p̄stitutū tps v̄l cibo in-
dulgere v̄l modū eius excedere p̄esu-
mamus. ita est esce somniq̄ relectio
hora legitima ectā si horreat ingeren-
da. **U**trūq̄ em̄ bellū aduersarij facio-
ne consurgit et p̄nicōsius prinētia im-
moderata q̄ saturitas remissa supplā-
rat. ab hac nāq̄ ad mēsurā discretōis
intercedēte saluari p̄pūctōe p̄scendi
p̄est. ab illa nō p̄t. **H**ec moyses **A**b-
bas. **E**t quāuis corpus durius sit tra-
ctandū ne rebellet. tñ cū discretōe faci-
endum est vt seruire deo sufficiat. **U**n̄
beatus Bernard⁹. **Q** Durius q̄
dem tractandū est corpus ne rebellet
ne insolescat sic tñ vt seruire sufficiat
deo q̄ ad seruiēdu spiritui datum est
Hec ber. **N**am p̄abstinētiāz carnis vi-
cia sunt extingūda nō caro. iō cū mō-
deramine cūtra sūt agenda. vt sic caro
nō lasciuiet et tñ ad bona opa faciēda
nō deficiat. **D**e hoc bea. gre. dicit. **x**
mo. **R** Per abstinētiāz quippe
carnis vicia sunt extingūda. nō caro
et tanto sibimet quisq̄ debet modera-
mine p̄esse. vt ad culpā caro nō super-
biat et tñ ad effectū rectitudinis in ope-
ratōe subsistat **H**ec gre. **S**i aut̄ p̄ter
aliquē defectū vel debilitatē deficiunt
vires ad bene opantem. bonā volūta-
tem habeamus ad agēdu bonū opus.
et mercede nō priuabim⁹ **A**d hoc faciē-
duz hortat̄ **D**ugo sic di. **S**i deficiant
vires ad opus aliq̄d aut ad actū. volū-
tatem prius adhibeamus et affectum

hxc **D**ugo. **S** Unusquisq̄ ergo
suas vires penset ac discuriat et put-
valet se in bonis opib⁹ exerceat. et cū
discretōe et circūspectōe cūtra q̄ faciē-
da sunt bona opa pagat. ne in pericu-
lum indiscretōis cadat. **M**ensurā eri-
am i omnib⁹ suis actib⁹ obseruare stu-
deat. ne vno tpe p̄abstinētiā se affli-
gat. alio vero tpe de cibo delicato et su-
perfluo nimis indulgeat. nam sunt nō
nulli. qui vno die abstinētiā arripū-
unt. alio vero de carnib⁹ aut alijs ciba-
rijs delicatis se replent vno die in ve-
stibus vilibus incedunt. altero vero or-
natis et mollib⁹ vestiuntur. hodie p̄ la-
mentacionē et fletum se affligūt. cras
rurus cū cachino p̄ferunt. hodie humi-
les et mites. cras superbi hodie q̄eti et
obedientes. cras turbidi et p̄radictō-
res sed tales sic se habentes sunt rep̄-
bensibiles et virtute discretōis carē-
tes. **D**ebet em̄ seruus dei in omnibus
factis vnā regulam p̄gruaz et discre-
tam tenere. per quam deo possit place-
re et seipsū ac primo vtilem exhibere
De hoc tractat **E**ffrem abbas i ome-
lia sua quinta dicēs sic **P**rop̄ticiam⁹
a nobis p̄suetudinem malam. et quasi
vestimento virtute anime induamur.
māxime nos qui iā p̄uersatōz angeli-
cam p̄meruimus. mensuraz ac regulā
illam bonā et p̄fectam patrū nos-
trorum assumamus. ne hodie abstinē-
tiā arripias. et cras p̄uicia celebra-
re incipias. ne hodie aque potū accipias
et cras vina peregrina desideres **T**e
hodie discalceat⁹ eas. et cras calciamē-
ta diuersa p̄quiras. ne hodie cilicinā ve-
stem. et cras mollib⁹ induaris. ne hodie
dievilissimo habitu. et cras comp̄tus
et ornatus incedas. ne hodie humilis
et mitis. et cras petulās et superbus
ne hodie quietus et obediens. cras au-
tez turbidus et p̄radictōz existas. ne

hodie in fletu et lamētatoe. et cras cū
chachinno pccatiter pferas. ne hodie
super humum mūdū quiescas et cras
mollicie lecti delecteris. sed ad vnam
regulā carissime te cōstrige p quā pos
sis placere et tibi meriti et primifortile
exhibere. **Hec Effrem.** Et sic patet de
discretōis virtute. **Filius.**

Dependo venerāde pater etiam
multa fieri in sancta religione. q̄
p̄turbant mentem meam et scādalizāt
animū meū. nam multos aspicio in tra
re sanctū ordinē. habentes bonū pro
fitū nec tñ p̄seuerant in bono prout ce
perunt. sed paulatī de die in diem desi
deria spiritualia in eis deficiunt. et se
ad secularia concupiscēda effundunt.
ex qua etiā occasione multa mala ori
untur. **In**surgūt namq; ex hoc ambi
tiones officiorū et dignitatū dissensio
nes discordie inuidie inobedientia y
pocrisis et dissolutō oris et inordinatō
p̄pter que omnia multa scandala fiūt
in ordine. **De** his omnib; et alijs icō
ueniētijs. q̄ modo versantur in religio
ne obsecro vt velis mihi aliqua enar
tare.

Capitulum VII Pater U

Multa veniētia

et inordinationes q̄
plures in ordine fiunt. vt dicit. sed
hec omnia habent ortū primo a negli
genti conuersatōe incipiētū. nam sūt
nōnulli penitētes qui veniētes ad san
ctam religionem forcia facta agere p
ponūt. sed nō p̄seuerant. q; paulatim
i virtutib; deficiūt. et sancta desideria
in eis languescunt. de quibus per bea
tum **Gregorium.** xix. moralium. sic di
citur. **Sunt** uonnulli qui ad conuersi
onem venientes non tales quales ce
perunt perseverant. qui paulisper per
emigmata temporum paciuntur detrimē

ta virtutum. sensim quippe in eis desi
deria sancta languescunt et qui robu
sta et forcia proposuerunt debilia et in
firma consumant. sed electorū conuer
satio plus finiēdo peragit q̄ propo
nit inchoando et si tepidius prima in
choat feruentius extrema consumat.
Et idcirco infatigabilis in nouitate
perdurat **hec Gregorius.** Tales igit
qui sic deficiunt a bono proposito ha
bitum mutant assumētes vestem reli
giosam sed non animum neq; mores
quia vicia et acta veteris hominis nō
deponentes solū de habitu quem sum
pserunt fiduciam habētes. **De** quib;
dicit beatus **Gregorius** super ezechi
lem. **X** **Sepe** em̄ videmus non
nullos ad vocem predicationis quasi
ex conuersione compunctos habitū
non animum mutasse. ita vt religiosā
vestem sumerent. sed antea vicia
nō calcarent. ire stimulis. agitari ma
licie dolore. i proximi lesione feruesce
re ostensis quibusdam bonis ante hu
manos oculos superbire. presentis vi
te lucra inhyantez querere et de solo
exteriori habitu quem sumpserunt vi
te sanctis fiduciam habere. **Quibus**
quid aliud dicendū est nisi hoc quod
magister egregius quibusdam legis ex
teriora seruantibus loquitur dicens.
Quia in cristo ihesu nec circumcisio
aliquid valet nec prepucium sed nou
ua creatura. **Non** enim magnū est me
riti si quid forte erga nos agitur i cor
pore sed magnopere pensandum est
quid agatur i mente. nam presentem
mundum despicere. transitoria non a
mare. mentem medullitus deo et prox
imo sternere. contra illatas contume
lias patientiam seruare. et custodita
patientia dolorem malicie a corde re
pellere. egenis ppria tribuere aliena
minie abire. amicū i deo diligere. pp̄